

N:o 4.

Ank. till Riksd. Kansli den 12 Mars 1886, kl. 1 e. m.

Betänkande, angående villkoren för tillverkning af brännvin.

Sedan Bevillnings-Utskottet till behandling förehaft samtliga till Utskottet hänvisade motioner rörande villkoren för tillverkning af brännvin, får Utskottet, jemlikt 40 § Riksdagsordningen, häröfver afgifva betänkande.

I en inom Andra Kammaren väckt motion, N:o 23, anför Herr *O. Schenström*, att den allmänna rättskänslan blifvit smärtsamt berörd af de brännvinsförsnillningar, som vid flera brännerier under de senare åren till stor förlust för statsverket egt rum, och att den för dessa grofva brott stadgade straffbestämmelsen af endast böter stode i uppenbar strid mot jemförelsevis mycket höga straff å en hel del vida mindre straffvärda handlingar.

På grund häraf hemställer motionären:

att de i 30 § 1 mom. af Kongl. förordningen den 2 Juni 1882, angående villkoren för tillverkning af brännvin, förekommande orden: »straffes med böter från och med 500 till och med 1,500 kronor» måtte utbytas mot följande stadgande: »straffes såsom för bedrägeri enligt allmän lag».

På ungefär enahanda skäl hemställer Herr *A. G. Björkman* i en inom Andra Kammaren väckt motion, N:o 171, om den ändring i Kongl. förordningen den 23 Augusti 1876 om villkoren för tillverkning af brännvin,

att de i sagda förordnings 36 § förekommande straffbestämmelser för försnillning vid bränvinstillverkning måtte skärpas derhän, att utom lämpliga penningböter förbrytaren äfven må dömas till fängelse från sex månader till och med två år.

Slutligen anmärker Herr *Ivar Lyttkens* i en inom Andra Kammar-
ren väckt motion, N:o 111, att de vid brännerierna begagnade kontrollapparaterna visat sig ej vara tillfyllestgörande för att hindra försnillning af bränvinstillverkningsafgiften, samt att erfarenheten likaledes gifvit vid handen, att de i lag stadgade straffbestämmelserna för öfverträdelse af bränvinstillverkningsförordningen ej vore tillräckliga för att afskräcka från dylika förbrytelser.

På grund häraf hemställer motionären,
att Riksdagen måtte för sin del besluta att skärptare bestämmelser måtte i detta hänseende stadgas.

I afseende å kontrollen anser motionären:

att uppmätningen af bränvinet bör, såsom förut egt rum, ske af kontrollör med iakttagande deraf, att *allt* under dygnet tillverkad
bränvin uppmättes i vittnes närvaro;

att vittne bör tillsättas af Konungens Befallningshafvande;

att kontrollapparaterna böra så anordnas, att de äro tillgängliga för afläsning blott af öfverkontrollörerna;

att inmäskningskaret samt alla mäskekaren skola vara till sitt kubikinnehåll uträknade samt de senare numrerade;

att ordentlig inmäskningsjournal bör föras, upptagande för hvarje kar mängden af inmäskade produkter och mäskekarets nummer;

att uppmätningensjournalen skall upptaga de mäskekarsnummer, som under tillverkningsdygnet äro afverkade, samt mängden af bränvinet;

att såväl sprithållarerummet som sprithållaren skola under tillverkningsstiden vara under kronans lås;

att ny ordningsstadga för bränvinstillverkningen, grundad på dessa principer, bör utarbetas;

att nederlagsrätten vid brännerierna må inskränkas till hvad den förut varit eller till den 1 Oktober hvarje år, då skatten för det på nederlag upplagda bränvin skall erläggas;

att kontrollören skall bo och hafva kost på tillverkningsstället; samt

att, om försnillning af bränvin eger rum, för det försnillade bränvinet dubbla tillverkningsafgifter skola erläggas förutom böter och redskapens förlust.

Och hemställer motionären, att förordningen angående vilkoren för tillverkning af bränvin måtte i ofvan uppgifna syfte omarbetas.

Till en början får Utskottet mot Herr Björkmans ofvanberörda motion anmärka, att i densamma af misstag åberopats 36 § i Kongl. förordningen om villkoren för tillverkning af bränvin den 23 Augusti 1876 i stället för motsvarande 30 § i nu gällande förordning af den 2 Juni 1882.

I äldre författningar angående bränvinstillverkning till och med Kongl. förordningen den 26 Oktober 1860 var straffet för bränvinsförsnillning böter från och med 450 riksdaler till och med 1,500 riksdaler eller fängelse med arbete från och med två till och med sex månader jemte förlust af redskapen.

Vid 1862—1863 års riksdag hemställde Sammansatta Bevillnings-, Lag- och Ekonomi-Utskottet, i afgifvet utlåtande angående villkoren för bränvinstillverkning (N:o 2), att, enär det stadgade bötesbeloppet syntes innefatta tillräckligt straff för ifrågavarande förbrytelse, den derjemte förekommande alternativa straffbestämmelsen af fängelse med arbete från och med två till och med sex månader måtte ur författningen utgå.

Riksdagen biföll denna hemställan, och i öfverensstämmelse dermed stadgades i 43 § af Kongl. förordningen den 18 December 1863 följande: »Den, som vid bränvinstillverkning från mätning till beskattning undansnillar något af det bränvin, som tillverkas eller för sådant ändamål begagnar tillverkningsredskap eller sprithållare med dold öppning eller afledning, hvarigenom bränvin kan lönligen uttagas, eller på annat sätt försnillar den afgift, som för tillverkningen erläggas bör, eller oloffigen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som kontrollör åsatt till förekommande af det tillverkade bränvinets lönliga uttagande, straffes med böter från och med 500 till och med 1,500 riksdaler, gälde den tillverkningsavgift, som för det undansnillade bränvinet sig belöper och hafve förbrutit redskapen, det i bränneriet samt dertill hörande förvaringsrum vid beslagstillfället befintliga bränvin och de kärl, hvari det förvaras».

Samma straffbestämmelse har sedermera bibehållits i de derefter utfärdade förordningarne om villkoren för tillverkning af bränvin den 26 Oktober 1866, den 17 Maj 1867, den 26 Juni 1871, den 23 Augusti 1876 och i den nu gällande af den 2 Juni 1882.

Erfarenheten har emellertid visat, att denna straffbestämmelse ej varit nog verksam att förekomma förbrytelser af ifrågavarande slag. Utom det att straffbestämmelsen är alltför mild i jemförelse med de i Strafflagen stadgade straffen för förfalskning och bedrägeri, och att genom denna olikhet i straff för ungefär enahanda förbrytelser den allmänna

rättskänslan på ett betänkligt sätt kränkes, synes den milda straffbestämmelsen för bränvinsförsnilling ej stå i någon rimlig proportion till den stora vinst, som den brottslige derigenom kan sig bereda. Utskottet anser därför skärpta straffbestämmelser för ifrågavarande förbrytelser vara af behovet synnerligen påkallade, och att i öfrigt uti den gällande lagstiftningen rörande bränvinstillverkning böra vidtagas sådana åtgärder, som kunna leda till en mera betryggande kontroll öfver beskattningen af bränvin.

Då emellertid i detta hänseende en mera genomgående omarbetning så väl af gällande bränvinstillverkningsförordning, som af ordningsstadgan för bränvinsbrännerierna i riket synes Utskottet vara af nöden, samt, enligt hvad Utskottet inhemtat, förberedelser till en sådan omarbetning redan vidtagits, anser Utskottet det vara mindre lämpligt att några partiella förändringar uti ifrågavarande förordning nu af Riksdagen beslutas. Deremot vill Utskottet tillstyrka, att Riksdagen i skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhåller om en revision af sagda författningar i det syfte, som här ofvan angifvits.

På grund häraf hemställer Utskottet,

att Herrar O. Schenströms, A. G. Björkmans och Ivar Lyttkens' ofvan omförmälda motioner ej måtte till någon annan Riksdagens åtgärd föranleda, än att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhåller om utarbetande och framläggande för Riksdagen af förslag till sådana ändringar i förordningen angående vilkoren för tillverkning af bränvin, som kunna leda till en mera betryggande kontroll öfver beskattningen, äfvensom om den omarbetning af gällande ordningsstadga för bränvinsbrännerierna i riket, som för samma ändamåls vinnande må finnas erforderlig.

Stockholm den 12 Mars 1886.

På Utskottets vägnar:

A. G:SON BENNICH.